

LUKUKESKUS
LÄSCENTRUM

LUKUKESKUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2016

LUKUKESKUS
Linnunlauluntie 7, 00530 Helsinki

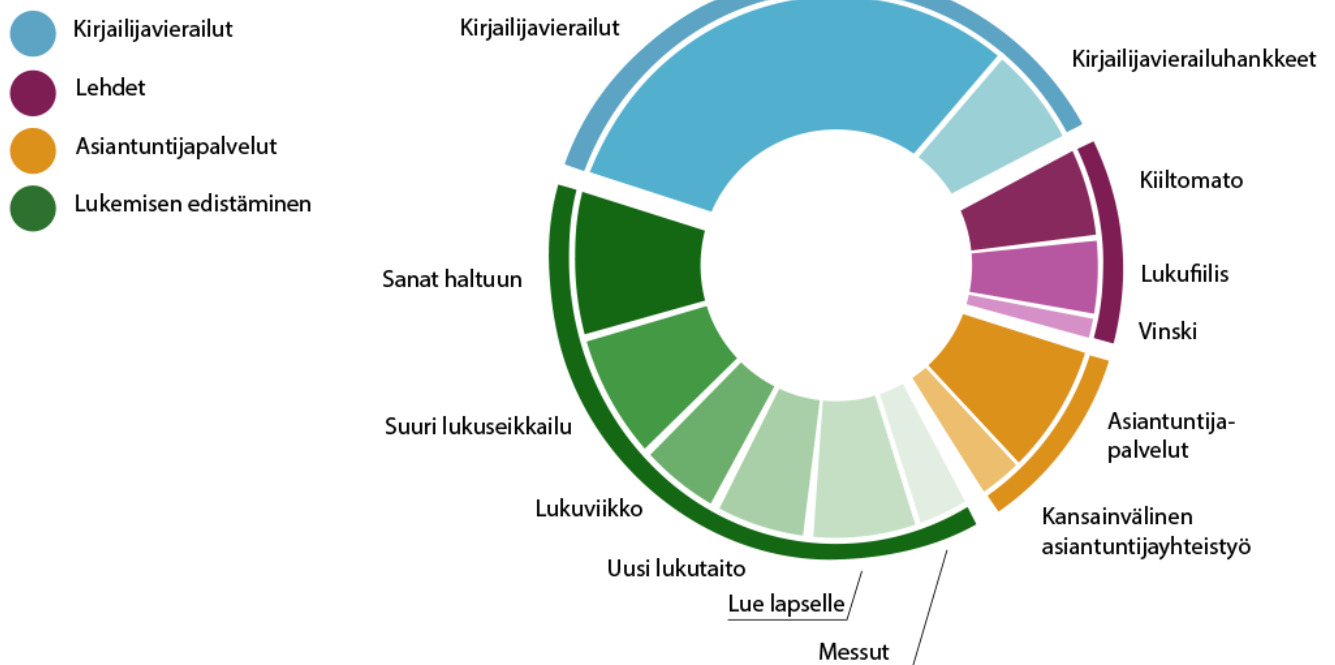
Sisällysluettelo

Toimintakertomus 2016	2
1. Toiminnanjohtajan katsaus: Yhteistyötä, uusia kumppanuuksia, näkyvyyttä ja asiantuntemusta	3
2 Viestintä	5
3 Verksamhet på svenska	7
4 Kansainvälinen yhteistyö	8
5 Kirjailijavierailut	8
a. Kirjailijavierailuyhteistyö	9
b. Tilaajapalvelun uudistaminen	9
6 Lukemisen edistäminen	10
6.1 Suuri lukuseikkailu.....	10
6.2 Lukuviikko.....	11
6.3 Lue lapselle -kampanja.....	12
6.4 Satavuotiaan Suomen Uusi lukutaito -hanke.....	12
6.5 Sanat haltuun -hanke	13
7 Julkaisut	14
7.1 Kiiltomato.net – Lysmasken: Kirjallisuuskritiikin verkkolehti.....	14
7.2 Lukufiilis – kirjallisuudesta nuorille ja nuorilta	14
7.3 Vinski – lasten kirjallisuuslehti	15
8 Hallinto ja talous	15
Talous	16

Toimintakertomus 2016

Lukukeskus on lukemisen asiantuntija ja monipuolinen palveluorganisaatio. Sen perustoimintaa ovat kirjailijavierailujen järjestäminen, lukemiseen sekä lukutaitoon liittyvät asiantuntijapalvelut, lukemisen edistäminen kampanjoilla, hankkeilla ja alan yhteistyöllä sekä kirjallisuuslehtiä julkaisemalla.

Lukukeskuksen toiminta on vuonna 2016 jakautunut seuraavasti rahaliikenteen ja henkilöstön työpanoksen mukaan:

1. Toiminnanjohtajan katsaus: Yhteistyötä, uusia kumppanuuksia, näkyvyyttä ja asiantuntemusta

Vuodeksi 2016 asetimme tärkeimmiksi tavoitteiksi yhteistyön uusien kumppaneitten kanssa, näkyvyyden lisäämisen, kirjailijavierailupalvelujen kehittämisen ja Suomi 100 Suuren lukuseikkailun valmistelut. Vuoden loppuun mennessä toiminta eteni suunnitelmien mukaisesti. Lukukeskuksen toimenpiteet lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi tavoittivat viime vuonna suoraan noin 100 000 lasta ja tuhansia nuoria. Viestinnän välityksellä sanomamme tavoitti satojatuhansia.

Vuosi 2016 oli Lukukeskukselle kaikilla tavoilla menestykseäs. Rahoituksen hakeminen onnistui hyvin ja se mahdollisti isojen ja näkyvien hankkeiden toteuttamisen. Ensimmäistä kertaa hankkeiden rahoitukseen osallistuivat yritykset. Tämä toi Lukukeskukselle resurssien lisäksi paljon uutta kokemusta ja osaamista. Valtion tuki Lukukeskukselle oli vuonna 2016 noussut sellaiselle tasolle, että sitä kautta vahvistuneella järjestöllä oli helpompaa saada mukaan suuria yhteistyökumppaneita. Vuonna 2016 saatiinkin aikaan poikkeuksellisen paljon asioita sekä toiminnan, kehittämisen että vaikuttavuuden osalta.

Organisaatiota kehitettiin yhä ammattimaisempaan suuntaan sekä vahvistettiin omaa asiantuntemusta ja osaamista. Työtehokkuuden kannalta tärkein kehitysprojekti oli onnistunut kirjailijavierailujen tilaajapalvelun uusiminen. Lisäksi uudistamisen jälkeen tilaajapalvelun kävijämäärä nelinkertaistui. Kehitimme myös työtapojamme, kuten projektihallintaa ja vuosikellon. Laajemmin toimintaan tulevaisuudessa vaikuttaa uusi strategia, jonka laatimisessa oli aktiivisesti mukana Lukukeskuksen hallitus ja jossa näkyy jäsenjärjestöjen asiantuntemus ja osaaminen. Strategian ja suunnitelmien toimeenpanossa johtamisella on iso rooli ja sen vuoksi suoritin itse samaan aikaan johtajan erikoisammattitutkinnon.

Organisaation lisäksi kehitimme omaa asiantuntemustamme ja panostimme työmme vaikuttavuuden seuraamiseen. Syksyllä 2016 valmistui tutkimus lasten sähköisestä lukemisesta. Aihetta on tutkittu melko vähän ja Lukukeskuksen tutkimus sai laajasti julkisuutta. Samalla se

vahvasti mainettamme alan keskeisenä asiantuntijana. Sisällytimme tutkimuksen myös muihin hankkeisiin, koska tutkimusnäkökulma antaa sekä arvokasta tietoa että osoittaa toiminnan vaikuttavuuden. Asiantuntemusta vahvistettiin myös osallistamalla kansainvälisiin verkostohankkeisiin.

Vuosi 2016 oli erityinen myös uusien kumppanuuksien luomisessa. Lukukeskus on aina toiminut yhteistyössä hyvien kumppanien kanssa mutta toimintaympäristön muutokset ja kehitys alalla ovat luoneet yhä enemmän paineita laajentaa yhteistyötä lukemisen ja kirjallisuuden kentän ulkopuolelle. Uusia kumppaneita saimme isojen hankkeiden kautta. Suurin yritysyhteistyökumppani UPM rahoittaa nuorten lukutaitohanketta ja Suuressa lukuseikkailussa on mukana satakunta yhteistyötahoa, joista monet ovat ihan uusia.

Merkittävin keino vaikuttavuuden osoittamiseksi toimintaympäristössämme on yhteistyökumppanien määrä ja panos. Yhteistyökumppanien ansiosta Lukukeskuksen toimintaresurssit ja näkyvyys moninkertaistuvat resursseihin nähden. Tärkeätä on, että tämä pystytään myös osoittamaan: esimerkiksi kun yhteistyökumppani panostaa Lukukeskuksen ansiosta 100 000 euroa lukemisen ja lukutaidon edistämiseen niin Lukukeskuksen toiminnan vaikuttavuus moninkertaistuu. Samalla Lukukeskus on vahvistanut omaa asemaansa lukemisen ja lukutaidon edistäjänä.

Lukukeskus on viime vuosien aikana jatkuvasti kasvattanut näkyvyyttään ja tunnettuuttaan. On tärkeätä tulla nähdyksi ja kuulluksi jos haluaa saada asiansa esille nyky maailman informaatiotulvassa. Hyvin onnistuneen näkyvyyden on mahdollistanut ammattimainen viestintä ja visuaalinen ilme sekä näkyvät ja yhteiskunnallisesti tärkeät hankkeet.

Kaikkea tätä ei olisi voinut tapahtua ilman Lukukeskuksen huippuosaajia, meidän tärkeintä voimavaraamme. Kiitos Seija, Ulla, Barbro, Emmi, Elisa ja Mirkka jotka olette olleet päivittäin tätä tekemässä. Erityiskiitokset myös Virpille tutkimustyöstä sekä Aleksikselle päätoimittajan työstä ja korvaamattomasta panoksesta *Sanat haltuun* -hankkeessa.

Lukukeskuksen toiminnanjohtaja

Ilmi Villacís

2 Viestintä

Vuonna 2016 viestinnän isot teemat olivat kirjailijavierailujen tilaajapalvelun uudistus, Lukukeskuksen kotisivu-uudistus sekä usean uuden hankkeen lanseeraus. Vuonna 2016 Lukukeskuksella oli monta suurta ja pitkäkestoista hanketta, jotka olivat myös viestinnällisesti tärkeä panostus. Hankeviestinnästä kerrotaan tarkemmin luvussa 5 kunkin hankkeen kohdalla. Lisäksi teimme monipuolista perusviestintää kirjailijavierailuista, Lukuviikosta, messuista ja lukemiseen ja lukutaitoon liittyvistä tutkimuksista.

Kirjailijavierailujen tilaajapalvelun uudistuksen viestintä kohdennettiin ennen kaikkea kirjallisuuden tekijöille ja vierailujen tilaajille. Kirjailijaviestinnän tavoitteena oli saada kirjailijavierailujen tekijät päivittämään tietonsa uutta tilaajapalvelua varten, mutta myös saada uusia kirjailijoita liittymään Lukukeskuksen tietokantaan. Toisaalta tärkeää oli viestiä uudistuksesta käyttäjille, joiden tuli rekisteröityä uudelleen käyttäjiksi ja omaksua uuden tilaajapalvelun käyttö. Uudistuksen viestinnässä onnistuttiin hyvin ja tieto uudistuneesta palvelusta saavutti nopeasti asiakkaat.

Lukukeskuksen toiminta sai uuden yhtenäisen ja ammattimaisen ilmeen, kun suuri osa esitteistä uusittiin ja otettiin käyttöön visuaalisesti näyttävä slogan: *Lukemalla parempi maailma*. Jokaisella hankkeelle luotiin lisäksi oma ilme ja sen mukaiset tiedotusmateriaalit. Myös some-ilmettä uudistettiin ja aktiivisuutta lisättiin.

Lukukeskuksen kotisivu-uudistuksella haluttiin kertoa monipuolisemmin Lukukeskuksen toiminnasta. Lukukeskuksen toiminta jaettiin kolmeen kokonaisuuteen kolmen suurimman kohderyhmän mukaisesti: kirjailijavierailut vierailujen tilaajille, kampanjat ja hankkeet yhteistyökumppaneille ja hankkeiden kohderyhmille sekä asiantuntijatieto median ja tutkijoiden käyttöön. Kotisivu-uudistuksen rakenne ja visuaalinen ilme toteutettiin itse. Teknisestä toteutuksesta vastasi **Mediapool**.

Medianäkyvyys

Medianäkyvyyden kannalta 2016 oli onnistunut. Lukukeskuksesta tai Lukukeskuksen hankkeista kirjoitettiin 25 lehtijuttua, toiminnanjohtaja Ilmi Villacis puhui **Ylen Aamu-tv:ssä** ääneen lukemisen merkityksestä ja *Puoli seitsemän* –ohjelmassa poikien lukemisesta. Toiminnanjohtajan haastattelu ja *Suuren lukuseikkailun* lasten lukupaneeli taltioitiin **Yle Areenaan** Helsingin kirjamesseilla. Radiohaastatteluja annettiin vuoden aikana yhteensä 4. Lisäksi julkaistiin kolme kolumnia ja mielipidekirjoitusta eri julkaisuissa.

Lukukeskuksen tunnettuuden kasvuun vaikutti vuonna 2016 aktiivisempi viestintä sosiaalisessa mediassa, sekä onnistuneet hankkeet, jotka nousivat ajankohtaisista aiheista. Yhteistyö someilmiöksi nousseen *#pojatkinlukee*-kampanjan kanssa lisäsi Lukukeskuksen näkyvyyttä ja tunnettuutta. *Lue lapselle* -kampanjan ytimekkääseen viestiin oli mediassa helppo tarttua. Erityisen laajaa huomiota saimme Sanat haltuun -hankkeella. Hanketta johdettiin alusta lähtien myös viestinnän näkökulmasta. Teimme viestintäsuunnitelman yhdessä **UPM:n** kanssa ja konsultoimme Sisältötoimisto Mediapoolia viestintäkonseptista. Teimme myös onnistunutta yhteistyötä Helsingin kaupunginkirjaston markkinoinnin kanssa. Hankkeesta viestittiin alusta lähtien avoimesti mm. sosiaalisessa mediassa ja se keräsi nopeasti huomiota.

Lukukeskuksen viestinnän tehostamiseksi teimme loppuvuonna 2016 sopimuksen **ePressi-tiedotepalvelusta** ja *Viidakkomonitor*-mediaseurannasta.

Viestinnän tunnuslukuja

Uutiskirjeitä lähetettiin 12 kpl

Mediatiedotteita lähetettiin 5 kpl

Facebookin seuraajia 2800 (vrt. 2015 2000)

Twitter-seuraajia 800 (vrt. 2015 500)

Osallistuminen messuilla

Lukukeskus osallistui *Educa*-messuille omalla 6 neliön osastollaan 29.1.-30.1.2016. Lukuviikon julisteita jaettiin noin 500 kpl ja lukuviikon sisällöistä annettiin etukäteistietoa. Lisäksi jaettiin Suuren Lukuseikkailun kutsukortteja. Lukukeskuksen osastolla oli mahdollisuus osallistua tietokilpailuun, jossa oli pääpalkintona kirjailijavierailu.

Turun messuille osallistuimme yhteisellä osastolla Lastenkirjainstituutin kanssa. Lanseerasimme *Lue lapselle* -kampanjan, joka oli koko messuosallistumisemme kärki. Järjestimme lava-ohjelmaa: perjantain koululaispäivässä pidimme lasten suuren lukupaneelin sekä *Lue lapselle* – paneelikeskustelun, johon osallistuivat tutkija **Päivi Heikkilä-Halttunen**, professori **Marja-Kristiina Lerikkanen** sekä Akateemisen kirjakaupan toimitusjohtaja **Venla Silanterä**. Toimittaja-kirjailija **Leena Virtanen** juonsi keskustelun monikulttuurisuudesta Kulttuuria kaikille -palvelun **Outi Korhosen**, **Husein Muhammedin** ja Selkokeskuksen **Leelaura Leskelän** kanssa.

Helsingin messuille osallistuimme järjestämällä ohjelmaa. **Katri Tapola** veti lasten lukupaneelin ja **Aleksis Salusjärvi** Kriitikkobattlen yhdessä **Maria Säkön** kanssa.

Lukukeskus oli näytteilleasettajana 2.-3.8.2016 *Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen foorumissa*. Foorumiin osallistui 200 äidinkielen opettajaa eri puolilta Suomea.

3 Verksamhet på svenska

Läscentrums svenska verksamhet koncentrerar sig till stor del på att förverkliga olika projekt med författarbesök, privat beställda författarbesök och att producera material för webben och broschyrer på svenska.

Det mest omfattande projektet är *En författare till varje skola*. År 2016 förverkligades En författare till varje skola i Österbotten och i Östra Nyland. Målgrupper var förskolor, lågstadieskolor, högstadieskolor och gymnasier. 2 891 elever i 39 skolor nåddes av En författare till varje skola – något fler än föregående år. Enligt responsformuläret ansåg 90 % av skolorna att projektet är utmärkt, 10 % att det är bra.

En författare till varje skola finansieras av Svenska kulturfonden och Konstsfundet.

Andra samarbetsprojekt Läscentrum varit involverade i är *Kulps!-författarbesök på bibliotek i Esbo*, författarturnéer i Sverige med Finlandsinstitutet där, Borgå stads Runebergsbesök i skolor, Barnens och de Ungas bokkalas i Raseborg samt Bokkalaset i Ekenäs (för vuxen publik).

Läscentrums svenskspråkiga kulturproducent har översatt material för olika projekt som förverkligas på både finska och svenska: Läsäventyret, Läs för barnet och Läsveckan. Läscentrum strävar efter att informationen är jämlik, att den finns tillgänglig på båda språken, och å andra sidan att ge informationen och materialet en svensk infallsvinkel. Sålunda har till exempel **Cecilia Eriksson** och **Annika Sandelin** bidragit med listor för lästips till Läs för barnet, Annika Sandelin skrivit en dikt till Läs för barnets läs-måttband och **Agneta Möller-Salmela** gett tips för undervisningen och olika läsmiljöer.

Projekten har egna webbplatser. Den svenskspråkiga delen av projekten finansieras av Svenska kulturfonden. Mängden översatt material har stadigt ökat, i och med förberedelserna inför Finlands jubileumsår 2017 gäller detta speciellt slutet av år 2016.

Hösten 2016 gjordes två verkstäder inom ramen för projektet *Ordets makt* (Sanat haltuun) på Prakticum i Helsingfors. Ordets makt finansieras av UPM. Se mer på s. 11-12.

Ett annat ”ben” i den svenska verksamheten är de vanliga, privatbeställda författarbesöken, företrädesvis till skolor, men också till bibliotek. De flesta besöken består av flera uppträdanden. De svenska författaruppträdandenas del av de författaruppträdanden Läscentrum ordnar är 25 %.

I och med att Läscentrums webbplats har förnyats, och tillsammans med den bokningstjänsten, har antalet förfrågningar ökat och arbetet blivit snabbare.

Läscentrum har skickat fyra nyhetsbrev på svenska och två pressmeddelanden. Facebook uppdateras också på svenska.

4 Kansainvälinen yhteistyö

Lukukeskus, **Jyväskylän yliopisto** ja **Finnish Reading Association** ovat olleet EU:n rahoittaman kaksivuotisen verkostohankkeen (*European Literacy Network*) suomalaisjäseniä. Verkostohankkeen tavoitteena oli kehittää ja jakaa lukutaitoa edistäviä käytänteitä Euroopassa. ELINET -hankkeen päätöskokous oli tammikuussa Amsterdamissa, johon osallistuivat toiminnanjohtaja ja tuottaja Ulla Arkoma.

Lukukeskus toimi pilottiorganisaationa ELINETissä testaten ELINETin kehittämiä työkaluja tietoisuuden nostamiseksi lukutaidosta ja yritysrahoituksen kasvattamisesta. ELINETin pilottiorganisaationa toimiessamme saimme arvokasta tietoa ja kokemusta niistä käsityksistä, joita Suomessa eri alojen ammattilaisilla on lukutaidon osalta sekä puutteista lukutaidon edistämisen tukemisessa. Heikkoa lukutaitoa ei mielletty suomalaisten ongelmaksi eikä Suomesta löytynyt tahoja, jonka puoleen lukutaito-ongelmissa voisi kääntyä. Lukutaitotietouden levittämiseksi näyttää olevan selvä tarve.

Pilottina järjestetty workshop ammattikoulujen äidinkielen opettajille paljasti ammattikoululaisten heikon lukutaitotilanteen. Lisäksi saimme koottua tietoa siitä, miten ammattikoululaisten yhä heikkenevää lukutaitoa voisi parantaa ja keneen pitäisi vaikuttaa asian edistämiseksi. Tämä tietous toimi pohjana ja perusteena Sanat haltuun -hankkeen aloittamiselle. ELINETissa mukana oleminen johti yhteistyöhön yritys yhteistyökumppanin UPM:n kanssa, jonka tuella Sanat haltuun -hanke toteutettiin.

Lukukeskus liittyi lokakuussa Brysselissä **EURead**-yhdistyksen jäseneksi. EUReadin jäsenenä on 20 eurooppalaista lukemista ja lukutaitoa edistävää järjestöä. EURead tukee ja rohkaisee kehittämään kansallisia ja kansainvälisiä lukemishankkeita ja kampanjoita. EUReadissa eurooppalaiset yhteistyökumppanit selvittävät mahdollisuuksia edistää lukemisen asiaa Euroopan parlamentissa ja komissiossa yhteisvoimin. Lukukeskus suunnittelee vastaisuudessa yhdessä eurooppalaisten yhteistyökumppanien kanssa EU:n rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämistä ja yhteistä vaikuttajaviestintää.

5 Kirjailijavierailut

Lukukeskus välitti tilaajille vuonna 2016 yhteensä 1076 kirjailijavierailua. Kirjailijavierailujen kokonaislukumäärä oli vuonna 2016 pienempi kuin vuonna 2015 (1187 vierailua). Vuonna 2015 kirjailijavierailujen määrän nousuun vaikuttivat Sanaston *Sata kirjailijaa, tuhansia kohtaamisia* -hanke (100 vierailua) ja *Kirja eläväksi* -hanke (121 vierailua).

Perusvierailujen (ei sis. hankkeita) määrä ei laskenut huolimatta siitä, että Lukukeskuksessa otettiin käyttöön uusi vierailupalvelu. Palvelun käyttöönotto sujui vierailujen tilaajilta mutkattomasti eikä Lukukeskuksesta pyydetty opastusta palvelun käytön osalta. Vuonna 2016 perusvierailuja tehtiin 853, vuonna 2015 luku oli 817 ja vuonna 2014 670 vierailua. Perusvierailujen määrä nousi kahdessa vuodessa 37%:lla.

Lukukeskuksen kautta vierailuja teki yhteensä 229 eri kirjailijaa (naisia 61% ja miehiä 39%). Perusvierailujen osalta eri kirjailijoiden tilausmäärä on noussut. Etenkin uuden tilaajapalvelun myötä vierailut ovat jakautuneet entistä useammalla kirjailijalle.

Vuoden 2016 vierailuista 75 % tehtiin suomeksi. 70 % Tilauksista suuntautui lapsi- tai nuorisoyleisöille. Lukukeskuksesta tilatut vierailut jakautuvat lähes puoliksi miesten ja naisten (60%) kesken, tämä suhdelu on säilynyt muuttumattomana jo usean vuoden ajan. Maantieteellisesti vierailut sijoittuvat voimakkaimmin Etelä- ja Länsi-Suomeen: Uudellamaalla vierailuja oli 420 eli 39% kaikista vierailuista, Pohjanmaalla vierailuja oli 263 (25%), Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa yhteensä 86 vierailua, Savossa 72, Lapissa 52, Hämeessä 41, Kymenlaaksossa 18 ja Etelä-Karjalassa sekä Keski-Suomessa molemmissa 17. Vähiten vierailuja tilattiin Pohjois-Karjalaan sekä Kainuuseen, vierailuja tilattiin näille alueille yhteensä 7.

Vierailupalvelussa on suomen kielen lisäksi 19 eri kielellä esiintyvää kirjailijaa.

Lukukeskus tarjoaa kirjailijavierailujen rinnalla virtuaalivierailuja, jotka mahdollistavat vierailut ilman matkakuluja pitkienkin välimatkojen päähän. Vuonna 2016 virtuaalivierailuja tilattiin 10 kpl. Vuonna 2016 vierailut välitettiin uuden **Gotomeeting**-neuvottelupalvelun kautta. palvelun alhaisemman hinnan vuoksi virtuaalivierailuista tuli Lukukeskukselle kannattavimpia.

Kirjailijavierailuista vastaa kokopäiväisesti kulttuurituottaja **Ulla Arkoma**, ruotsinkielisistä vierailuista kulturproducent **Barbro Enckell-Grimm** ja virtuaalivierailuista projektikoordinaattori **Elisa Grönholm**. Toimistosihteri Seija Haapakumpu vastaa maksuliikenteestä.

a. Kirjailijavierailuyhteistyö

Espoon kaupunki on tarjonnut kaikille Espoon peruskoulujen 4. -10. luokille mahdollisuuden tilata kirjailijavieras Lukukeskuksesta. Vierailut ovat osa Espoon kaupungin Kulttuuri- ja liikuntapolkusuunnitelmaa (*KULPS!*). *KULPS!* -vierailut toteutetaan yhteistyössä Espoon kirjastojen kanssa. *KULPS!* -kirjailijat vaihtuvat lukuvuosittain.

Syksyllä 2016 Espoossa tehtiin *KULPS!* -tilauskäytäntöön merkittävä parannus. Käytävissä oleva eurokiintiö jaettiin tasan Espoon eri alueiden kirjastojen kesken kun aiemmin yksi kirjasto saattoi tilata vierailuja niin monta kuin alueen koulut halusivat. Uuden käytännön seurauksena vierailuja tilattiin enemmän ja vierailut jakaantuivat tasaisemmin Espoon alueiden kirjastojen kesken. Lisäksi espoolaiset kirjastot tilasivat vierailuja myös kirjaston omalla kustannuksella.

Perinteisten kirjailijavierailujen lisäksi on tarjolla ollut myös ”Kirjailijakouluja”, joissa kirjailijat vetävät sanataidetyöpajoja 4.-10.luokkien oppilaille. ”Kirjailijakoulun” lisäksi kouluille on tarjottu käännoistyöpajaa, käsikirjoitus- ja elokuvatyöpajoja sekä sarjakuvatyöpajaa.

Syksyllä 2015 alkanut yhteistyö **Suomen Tukholman instituutin** kanssa jatkui. Ruotsissa vieraili kuusi kirjailijaa.

b. Tilaajapalvelun uudistaminen

Kirjailijavierailujen tilaajapalvelu päätettiin uudistaa vuonna 2015. Aikaisempi tilaustietokanta ei enää palvellut vierailumäärien kasvaessa. Kilpailutus ja työsuunnittelu toteutettiin jo loppuvuonna 2015. Varsinainen uudistusprojekti toteutettiin keväällä 2016 OKM:n hanketuella. Työ tilattiin kilpailutuksen tuloksena sisältötoimisto Mediapoolilta.

Uudistuksen tärkeimmiksi osa-alueiksi määriteltiin asiakkaiden käyttöliittymän parantaminen sekä palvelun hallinnoinnin helpottaminen ja tilausprosessin suoraviivaistaminen. Uudistusta suunniteltaessa lähetimme kyselyn myös kirjailijoille ja huomioimme heiltä saamamme kehitysehdotukset muutosta toteutettaessa.

Tilaaajapalvelun käyttöliittymän suunnittelussa huomioitiin erityisesti vierailijoiden valitseminen ja tilaamisen helppous. Kirjailijahaussa on panostettu visuaalisuuteen, selkeyteen ja helppokäyttöisyyteen. Kirjailijaesittelyiden helpompi selaaminen on vähentänyt suoria puhelintiedusteluja ja vinkkipyyntöjä. Tilaaajat löytävät nyt itse entistä helpommin tilauspalvelun kautta kiinnostavia vierailijoita ja pystyvät paremmin ennakkoon suunnittelemaan vierailutoiveensa. Uuden tilaaajapalvelun kävijämäärä onkin uudistuksen myötä nelinkertaistunut.

Uuden palvelun ansiosta myös kirjailijoiden näkyvyys ja erilaisten vierailukonseptien markkinointi paranee. Palvelun etusivuilla eri teemoihin tai kohderyhmiin liittyviä kirjailijoita nostamalla kirjailijat etusivun bannereihin. Lisäksi vierailujen tilaajat voivat ladata vierailevan kirjailijan kuvan suoraan vierailupalvelusta markkinointinsa tueksi.

Palvelun hallinnointia helpotettiin sekä tilausten hallinnan että sopimusten osalta. Sopimusten valmisteluun käytetty työmäärä on puolittunut ja tilausten ja sähköpostiviestinnän keskittäminen vierailupalveluun on vähentänyt yksittäisten tietojen etsintää muun sähköpostitulvan joukosta. Tilastotietojen automatisointi on helpottanut myös toimistosihteerin työtä (tilastot kerättiin aiemmin manuaalisesti).

Palvelun uudistuttua kaikille vanhassa tietokannassa olleille kirjailijoille lähetettiin tieto palvelu-uudistuksesta ja kehoitettiin päivittämään kirjailijatiedot ajan tasalle. Uudistus innosti myös sellaisia kirjailijoita esille, jotka olivat aiemmin olleet vain Lukukeskuksen sisäisissä tiedoissa. Tilaaajapalvelusta löytyvät yhteensä noin 700 kirjailijan tiedot, joista 170 liittyi uusina kirjailijoina vuonna 2016.

Uudessa palvelussa on *Wordpress*-pohjainen ylläpito. Sisältötoimisto Mediapoolin ja Lukukeskuksen välinen yhteistyö ja selvitystyö mahdollisissa vikatilanteissa toimii joustavasti. Aiemmin tätä mahdollisuutta ei juurikaan ollut. Olemme myös kehittäneet tilaaajapalvelua käytössä saatujen kokemusten mukaisesti.

6 Lukemisen edistäminen

6.1 Suuri lukuseikkailu

Suomi 100 - Suuri Lukuseikkailu on Lukukeskuksen ja Lastenkirjainstituutin yhteistyössä toteuttama lukemista ja lastenkirjallisuutta edistävä suurhanke. Kohderyhmänä ovat 0–16 -vuotiaat lapset ja nuoret heidän parissaan työskentelevät aikuiset, vanhemmat sekä viime kädessä yleisö koti- että ulkomailla. Pääteemojen alle mahtuu paljon ajankohtaisia ja puhuttelevia aiheita, kuten digitaaliset lukutavat, vuorovaikutteisuus, monikulttuurisuus ja monilukutaito sekä muita myös yhteistyökumppaneillemme tärkeitä aiheita.

Ohjelmassa olevat kampanjat ja tapahtumat kohdentuvat kolmelle ikäryhmälle: 0-6 vuotiaat, 7-13 vuotiaat ja 14-16 vuotiaat. Toimintaa on suomeksi ja ruotsiksi sekä muilla kielillä.

Suuren lukuseikkailun ytimessä ovat ajankohtaiset teemat: saavutettavuus, vuorovaikutus ja kulttuurienvälisyys lasten- ja nuortenkirjallisuudessa ja lukemisessa. Lukuseikkailun suunnittelu aloitettiin vuoden 2015 lopussa ja 1.3.2016 kutsuttiin koolle kaikki alan toimijat ja määriteltiin hankkeen suuntaviivat. VNK Suomi 100 organisaatio hyväksyi Suuren lukuseikkailun laajan yhteistyön piiriin.

Marraskuussa 2016 oli edetty siihen vaiheeseen, että vuoden 2017 suunnitelmat olivat pääosin valmiina ja yhteistyö tärkeimpien kumppaneiden kanssa oli lyöty lukkoon. 1.3.2016 – 31.11.2016 oli tapahtumakoordinaattorina **Mirri Creative Oy, Laura Rautkallio-Salminen**.

Suunnitteluvaiheessa syksyllä 2016 hankkeeseen liittyi mukaan yli 100 yhteistyökumppania. Lisäksi Suureen lukuseikkailuun lähti mukaan yli 500 kirjastoa ja 300 koulua.

Sovimme tapahtumakiertueen järjestämisestä yhdessä Lastenkulttuurikeskusten liiton kanssa. Kiertue vierailee vuonna 2017 kuudella paikkakunnalla: Sipoossa, Vaasassa, Turussa, Porissa, Kemissä ja Kuopiossa. Lisäksi järjestämme tapahtumia myös Tampereella ja Helsingissä.

Loppuvuodesta pyysimme mukaan viisi konsulttiluokkaa Helsingistä, Turusta, Porvoosta, Kontiolahdelta ja Rovaniemeltä. Konsulttiluokat osallistuvat Suuren lukuseikkailun suunnitteluun ja toimivat tehtävien esitestaajina.

Suuri lukuseikkailu –hankkeen kotisivu toimii juhluvuoden sisältöjen ja tapahtumien kokoavana alustana, jossa jaamme tietoa yhteistyökumppaneille ja osallistujille, ja johon kokoamme juhluvuoden tapahtumia yhteiseen tapahtumakalenteriin. Kotisivun kautta voi tilata uutiskirjeen, ilmoittaa tapahtumia tapahtumakalenteriin tai liittyä yhteistyökumppaniksi. Kampanjalla on myös omat Facebook-sivut.

Suuri lukuseikkailu on mainittu monissa paikallislehdissä. Lisäksi Suuri lukuseikkailu on esitelty *Onnimannissa* sekä äidinkielen opettajain liiton jäsenlehti *Virkkeessä*.

Suuren lukuseikkailun näkyvyyden tukemiseksi teimme sopimuksen tiedotepalvelusta ja mediaseurannasta.

6.2 Lukuviikko

Lukuviikon 2016 teemana oli ”*monta tietä tarinaan*”. Teema tavoitti osallistujat hyvin ja Lukuviikon visuaalinen ilme sai paljon positiivista huomiota. Etenkin kirjastot tarttuivat teemaan aktiivisesti ja toteuttivat kirjanäyttelyitä ja omia teemapäiviä Lukuviikon eri aiheita yhdistelevän teeman mukaisesti. Lukuviikon juliste toimitettiin Kirjavälityksen postituksen kautta kaikkiin kirjastoihin. Koulut kontaktoitiin omien postituslistojen ja Aluehallintoviraston postitusten kautta. Koulujen käyttöön koottiin oppituntivinkkejä. Koulut saivat myös tilata maksuttoman julisteen. Monissa kouluissa järjestettiin omia tempauksia ja tapahtumia Lukuviikon teeman ympärille.

Lukuviikon tapahtumakalenteriin ilmoitettiin 105 tapahtumaa 50 eri paikkakunnalta. Lukuviikosta tehtiin 2 radiohaastattelua, se mainittiin monissa paikallislehdissä ja siitä kirjoitettiin 25 kirjallisuusblogissa. Näkyi kirjastojen viestinnästä.

Lukuviikon teema osoittautui selkeäksi ja yleisön oli helppo tarttua siihen. Siksi Lukuviikko onnistui hyvin ilman omaa tapahtumatuotantoa. Pienellä panostuksella saavutimme onnistuneen lopputuloksen.

6.3 Lue lapselle -kampanja

Hankkeen tavoitteena on valistaa pienten lasten vanhempia lukemisen tärkeydestä. Kampanja kytkeytyy osaksi *Suurta lukuseikkailua*. Hankkeen suunnitteluvaiheessa asiantuntijoiksi kutsuttiin tutkija **Päivi Heikkilä-Halttunen**, kirjailija **Kari Levola** ja Lastenkirjainstituutin johtaja **Paula Halkola**. Hankkeen suojelija on kirjailija **Kirsi Kunnas**.

Hankkeen päämääränä on tuotetun materiaalin ja faktatietojen avulla tavoittaa kaikki lapsiperheet eli satojatuhansia ihmisiä. Pohja lukemiskulttuurille ja lukutaidolle luodaan jo varhaislapsuudessa. Kodilla on suuri vaikutus lasten lukemistottumuksiin: onko kodeissa kirjoja, arvostetaanko lukemista ja kuuluvatko kirjastokäynnit perheen tapoihin. Äitiyspakkauksessa jaettavassa vauvan ensikirjassa ei ole enää vuosiin muistutettu systemaattisesti lukemisen merkityksestä. Tähänkin on hankkeen avulla tarkoitus vaikuttaa.

Lue lapselle -kampanja on luonteeltaan viestintäkampanja. Siksi sen viestinnällisiin ratkaisuihin haluttiin erityisesti panostaa. Visuaalisena lähtökohtana olivat tavalliset suomalaiset perheet ja todelliset lukuhetket yhdistettynä houkuttelevaan kuvitusmaailmaan. Kampanjalle rakennettiin omat nettisivut. Lisäksi tuotimme seinään kiinnitettävän lukumitan, jonka uskomme leviävän koteihin tavallista asiaesitettä tehokkaammin. Lukumitan tueksi tuotimme faktaesitteen, johon on koottu ytimekkäästi ääneen lukemiseen liittyvää fakta- ja tutkimustietoa. Materiaaleja levitetään päiväkotien, kirjastojen ja neuvoloiden kautta vuonna 2017. Lue lapselle -kampanjan ilmeestä ja toteutuksesta vastasimme itse. Teknisestä toteutuksesta vastasi Mediapool.

Hankkeen yhteyteen on koottu v. 2015 näyttely "*Lue lapselle*", jota kierrätetään mm. kirjastoissa ja neuvoloissa. Hankkeesta on levitetty tietoa messuilla ja vanhempainyhdistysten, päiväkotien, kirjastojen ja muiden yhteistyökumppaneiden kautta. Esitteelle ja muille materiaaleille on ollut selkeää tarvetta, koska lukuharrastus on vähenemässä erityisesti heikompiensaisten joukossa.

Hankkeen vuonna 2017 toteutettavaan kolmanteen vaiheeseen haetaan avustusta **WSOY:n kirjallisuussäätiöstä**. Tavoitteena on levittää tietoa sellaisissa paikoissa, joissa käyvät kaikki vanhemmat eikä vain ne, jotka jo lukevat lapsilleen.

6.4 Satavuotiaan Suomen Uusi lukutaito -hanke

Syksyllä 2016 valmistui OKM:n rahoittaman Suomen uusi lukutaito -pilottihankkeen loppuraportti (tekijänä tutkija **Virpi Tarvainen**). Hankkeessa testattiin, miten sähköinen lukeminen vaikuttaa neljäsluokkalaisten lukuintoon, lisääntykö tabletteja käyttävien oppilaiden lukuinto merkittävästi suhteessa verrokkiluokkiin, jotka lukevat fyysisiä kirjoja. Lisääkö e-kirjojen lukeminen muuta lukemista ylipäättään? Miten tekstin ymmärtämisen kyvyt kehittyvät, mitä tunteita luettu herättää sekä miten lukukokemusta jaetaan.

Tutkimus osoittaa, että sähkökirjojen lukemiseen täytyy erikseen harjaantua. Lukutaito tai kyky ymmärtää lukemaansa ei sellaisenaan siirry digitaaliseen formaattiin. Tulokset osoittivat, että lapset kokivat kirjan lukemisen myönteisemmin kuin tabletilta lukemisen. Sähköisen kirjan lukeminen oli lapsille kuitenkin lähtökohtaisesti mieluisaa ja se koettiin hauskaksi. Etenkin vähän lukevat kokivat tabletilta lukemisen myös innostavaksi. Kuitenkin verrattaessa kirjaa ja tablettia, kirja osoittautui suosittumaksi. Tutkimukselle toivotaan jatkoa, jotta digitaalisia oppimateriaaleja suunniteltaessa olisi riittävästi tietoa lasten digitaalisista lukutottumuksista ja lukutaidosta.

Koko hanketta tukemaan on luotu sivusto www.lukukami.fi, joka on portti sähköisiin kirjoihin ja jossa kerrotaan tarkemmin koko hankkeesta. Hankkeessa on mukana **WSOY/Tammi**, josta on saatu ilmaiseksi oikeudet käyttää sähkökirjoja ja paperikirjoja.

Hankkeen tuloksia esiteltiin näyttävästi Helsingin Sanomissa 9.8.2016. Artikkelit hankkeen tuloksista levisivät **Länsimedien** kautta valtakunnallisesti Suomen isoimpiin sanomalehtiin. Tutkimustulos mainittiin myös **Talouselämä** -lehdessä 21.8.2016. Taideneuvoston puheenjohtaja **Tiina Rosenberg** käsitteli tulosta **Taiteen keskustustoimikunnan** blogissa 12.8.2016 otsikolla *Digimaailmassakin tarvitaan syvälukutaitoa*.

6.5 Sanat haltuun -hanke

Lukukeskuksen ja UPM:n yhteisen *Sanat haltuun* -hankkeen suunnittelu aloitettiin keväällä 2016. Hanke käynnistyi varsinaisesti syyskuussa 2016 ja jatkuu koko vuoden 2017. Hanke on ensimmäinen yritys yhteistyönä toteutettu iso hanke.

Hankkeen tavoitteena on innostaa teknisten alojen ammattikoulujen opiskelijat lukemaan ja parantamaan lukutaitoaan. Samalla kehitetään toimintamalleja, joita voi käyttää tämän kohderyhmän lukutaidon parantamiseksi tulevaisuudessa. Lisäksi Lukukeskus haluaa herättää keskustelua ja nostaa tietoisuutta erityisesti ammattikouluissa opiskelevien nuorten lukutaito-ongelmista. Tiedotus kohdistetaan nuorten opinnoista vastuussa oleville ammattilaisille, ennen kaikkea opettajille ja koulutuksesta vastaaville.

Hanke muodostuu kolmesta kokonaisuudesta, työpajoista, viestinnästä ja tutkimuksesta. Työpajojen sisältöjä suunniteltiin keväällä 2016 yhdessä ammattikoulujen äidinkielen opettajien kanssa. Suunnittelua varten Helsingin yliopiston opiskelijat olivat tehneet taustaselvitystä. Työpajojen pedagogiseksi vastuuhenkilöksi nimettiin **Aleksis Salusjärvi** ja tähtivieraaksi rap-muusikko **Mikko Sarjanen**.

Rap-musiikki aiheena osoittautui heti toimivaksi. Syksyllä pidettiin 35 työpajaa, jotka tavoittivat noin 900 opiskelijaa valtakunnallisesti. Suurin osa pajoista pidettiin rap-teemalla. Lisäksi muutaman työpajan teemana oli mediakritiikki ja tähtivieraana Ylen *Kioski*-ohjelman **Rakel Liekki**.

Työpajoja seurasi alusta lähtien **Opetuksen ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus**. Otuksen selvityksen mukaan rap-musiikkia pidettiin opiskelijoiden taholta kiinnostavana teemana. Noin puolet koki oppineensa työpajoissa jotakin uutta, yli viidesosa koki pohtineensa omaa suhdettaan lukemiseen ja suurin osa koki työpajan osallistumisen hyödylliseksi.

Sanat haltuun -hanketta suunniteltiin alusta lähtien sekä tuottamisen että viestinnän näkökulmasta. Työpajojen lisäksi hankkeen onnistumisen kannalta oli tärkeää onnistua viestimään ammattikoululaisten lukutaitotilanteesta sekä suurta yleisöä että ammattikoulujen kohderyhmä huomioiden. Lisäksi oli tärkeää vastata rahoittajan näkyvystavoitteisiin. Hankkeen viestintää suunniteltiinkin alusta saakka yhteistyössä sisältötoimisto Mediapoolin kanssa. Mediapool vastasi hankkeen visuaalisesta ilmeestä, konsultoi viestinnän konseptoinnista, sekä toteutti hankkeen videot ja kampanjasivut.

Sanat haltuun -hanke keräsi nopeasti laajaa huomiota niin sosiaalisessa kuin perinteisessäkin mediassa. Ylen *Kultakuume* teki työpajoista radio-ohjelman marraskuussa ja Helsingin Sanomat kirjoitti hankkeesta laajan artikkelin joulukuussa. Hankkeesta kirjoitettiin myös Äidinkielen opettajain liiton jäsenlehti *Virkkeessä*.

7 Julkaisut

7.1 Kiiltomato.net – Lysmasken: Kirjallisuuskritiikin verkkolehti

Kiiltomato-Lysmasken uudisti ulkoasunsa responsiiviseksi vuoden 2016 aikana. Työ teetettiin Mediapool-yrityksessä, ja uudistunut sivusto otettiin käyttöön 1. huhtikuuta 2016. Uudistuksen myötä *Kiiltomato* luopui *Kaskas*-runoilijagalleriasta, mikä laski hieman lehden lukijamäärää.

Kiiltomato-Lysmasken tavoitti vuoden 2016 aikana 146 712 yksilöityä eri kävijää (laskua vuodesta 2015 3 %) (lähde: *Google Analytics*). Kiiltomadon verkkosivuille tehtiin 207 482 käyntiä, keskimäärin 570 käyntiä päivässä. Sivunlatauksia tehtiin 282 782 kappaletta. Facebookissa *Kiiltomadolla* on 2766 seuraajaa ja Twitterissä 1453.

Artikkeleita *Kiiltomadon* sivustolla julkaistiin vuoden 2016 aikana kaikkiaan 189. Kritiikkiarkiston koko kasvoi 3300 julkaisuun. *Kiiltomadon* vuoden luetuin kirjoitus oli **Leevi Lehdon** heinäkuun pääkirjoitus.

Kiiltomato vieraili vuoden aikana eri kirjallisuusfestivaaleilla, kirjamesseilla ja lastenkirjatapahtumissa. Lehti järjesti mm. Ylen televisioiman *Kriitikkobattlen Helsingin kirjamesseilla*, ja päätoimittaja toimi *Tanssiva karhu* -runouspalkinnon puheenjohtajana. Lisäksi *Kiiltomato* oli näkyvästi mukana **Helsingin Runokuussa**, **Helsinki Lit** -tapahtumassa sekä eri kirjallisuustapahtumissa Helsingissä, Tampereella, Turussa ja Jyväskylässä.

Kiiltomatoa päätoimitti vuonna 2016 Aleksis Salusjärvi. Lysmaskenista vastasi kulttuuritoimittaja **Ann-Christine Snickars**. *Kiiltomadon* toimituskunnan uutena jäsenenä aloitti syksyllä 2016 kirjallisuuden tohtori ja yliopistonlehtori **Vesa Haapala**. Toimituskunnan muina jäseninä olivat kirjallisuudentutkijat **Siru Kainulainen** ja **Sanna Nyqvist** sekä kirjailija, **lakimies Jarkko Tontti**. Hallinnosta vastasi Lukukeskuksen toiminnanjohtaja **Ilmi Villacís**. Kuvatoimitusta ja palkkionmaksua hoiti toimistos sihteeri **Seija Haapakumpu**.

7.2 Lukufiilis – kirjallisuudesta nuorille ja nuorilta

Lukufiilis on tasokas nuorten kirjallisuuslehti. *Lukufiiloksen* keskeisenä ajatuksena on kirjoittaa kirjallisuudesta nuoria kiinnostavia juttuja, nuorten omalla äänellä ja heidän näkökulmastaan. Tarkoituksena on näyttää, että kirjallisuus voi herättää tunteita ja ajatuksia, jopa provosoida. Lehti esittelee kirjallisuuden monimuotoisuutta, ja nuortenkirjallisuus on lehdessä tärkeässä roolissa.

Lukufiilis ja *Vinski* ilmestyivät aikaisemmin paperilehtinä ja niiden kehittäminen nettilehdiksi alkoi vuonna 2016. *Lukufiilis* siirtyi verkkoon alkuvuonna 2016. *Lukufiiloksen* toimitussihteerinä aloitti **Anri Väre**. *Lukufiilis* osoittautui nettilehtenä alusta lähtien toimivaksi konseptiksi ja se löysi yleisönsä myös netissä. Nettilehti *Lukufiilis* on osoittautunut hyväksi tavaksi edistää nuorten lukemista ja palvelee sillä tavalla loistavasti myös Lukukeskuksen muita tavoitteita. Nuoret itse ovat aktiivisesti tekemässä sitä ja se elää elämäänsä myös somessa.

Lukufiiliksessä ilmestyi n 10 uutta juttua joka kuukausi. Jutut koottiin kuukausittain vaihtuvan teeman alle. Vuoden 2016 teemoja olivat mm. muodonmuutos, maailmankansalainen, erilaisuus, taide ja elämä. Teemojen alla esiteltiin uutuuskirjoja, nuorten kirja-arvosteluja, novelleja ja kirjailijahaastatteluja.

Lukufiiliksen keskeisenä tavoitteena oli löytää uusia lukijoita sosiaalisesta mediasta. Siksi lehdelle perustettiin omat sosiaalisen median kanavat Facebookiin, Instagramiin ja Twitteriin. Tämä osoittautuikin hyväksi toimintatavaksi. Monet lukivat kirjajuttuja, vaikka eivät varsinaisesti *Lukufiiliksen* sivuille saakka päätyneetkään. *Lukufiiliksen* sisältöjen onkin tarkoitus ilmestyä siellä missä nuoret lukijatkin ovat, eli somessa.

Lukufiiliksen lukijamäärä 2016 oli 12 000.

7.3 Vinski – lasten kirjallisuuslehti

Vuonna 2016 *Vinskistä* ilmestyi vain yksi numero sähköisessä formaatissa. Numeron toimittivat **Tuutikki Tolonen** ja **Reetta Niemelä**. Ensimmäisen numeron jälkeen kävi kuitenkin ilmeiseksi, ettei nettilehti lapsille toimi ja *Visnkille* päätettiin miettiä uutta toimintatapaa tulevaisuudessa. OKM:lle palautettiin kolme neljäsosa avustuksesta, joka oli tarkoitettu neljään julkaisuun.

8 Hallinto ja talous

Hallitus

Lukukeskuksen hallitus koostui jäsenjärjestöjen edustajista seuraavalla kokoonpanolla

Puheenjohtaja

Kirjailija **Salla Simukka**, Suomen Kirjailijaliitto

Jäsenet

Toiminnanjohtaja **Jukka Asikainen**, Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat

Kirjailija **Marjo Heiskanen**, Suomen Kirjailijaliitto

Tiedottaja **Titta Baer**, Suomen kirjastoseura

Kääntäjä **Laura Jänisniemi**, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto

Kirjailija **Sabine Forsblom**, Finlands Svenska Författareförening

Lehtori **Hilkka Lamberg**, Äidinkielen opettajain liitto

Sini Mononen, Suomen arvostelijain liitto

Viestintäpäällikkö **Anne Rutanen**, Suomen tietokirjailijat (varapuheenjohtaja)

Lastenkirjailija **Nora Strömman**, Finlands Svenska Författareförening

Koulutus päällikkö **Tuija Tammelander**, Kansanvalistusseura

Kirjailija **Netta Walldén**, Suomen Nuorisokirjailijat

Hallitus kokoontui vuonna 2016 kuusi kertaa. Osa hallituksen työskentelystä käytiin sähköpostitse. Lukukeskuksen vuosikokous pidettiin 24.3.2016 Helsingissä kirjailijatalo Villa Kivessä.

Henkilökunta ja toimisto

Kokoaikaisina vakituisina Lukukeskuksessa ovat työskennelleet toiminnanjohtaja **Ilmi Villacís** (1.1.2015 alkaen), toimistosihteerit **Seija Haapakumpu**, kulttuurituottaja **Ulla Arkoma** sekä tiedottaja **Emmi Jäkkö** alkaen 16.3.2015 **Saara Orasen** sijaisena äitiysvapaan ajan. Ruotsinkielisistä hankkeista, vierailuista ja käännöksistä on vastannut **Barbro Enckell-Grimm**, joka on syksystä 2016 alkaen työskennellyt osa-aikaisena vakituisena. Projektikoordinaattori **Elisa Grönholm** on koordinoinut hankkeita sekä vastannut virtuaalivierailuista. Graafikko **Mirkka Hautamäki** aloitti Lukukeskuksessa 8.6.2015 Veikkauksen 75-juhlavuoden Unelmien kesäduuni -kampanjassa ja sen jälkeen 13.7.2015 alkaen tuntityösopimuksella. Lisäksi Lukukeskuksessa ovat työskennelleet **Virpi Tarvainen** tutkijana ja Aleksis Salusjärvi *Kiiltomato.net* lehden päätoimittajana ja Sanat haltuun -hankkeen työpajojen vetäjänä.

Työhyvinvointia ja viihtyvyyttä parannettiin huomattavasti remontoimalla Lukukeskuksen tilat vanhan talon arvoa kunnioittaen. Remonttiin saimme materiaalit Villa Kivi säätiöltä. Samalla vaihdettiin vanhat toimistopöydät uusiin ergonomisesti toimivampiin pöytiin ja pintakäsiteltiin edustustilan kalusteet uuteen ympäristöön sopivaksi. Työtehon parantamiseksi hankittiin ajanmukaisia toimistovälineitä kuten projektori ja magneettitaulu.

Tilintarkastajana toimi **Tiliextra Oy**. Tilintarkastajana oli **Matti A. Mäkinen** (HTM) ja toiminnantarkastajana oli yo-merkonomi **Maija Haimi**. Kirjanpito palvelut on ostettu tilitoimisto **Paritilit Oy:n** Pasilan toimipisteeltä. Toimistosihteerit Seija Haapakumpu on valmistellut kirjanpidon.

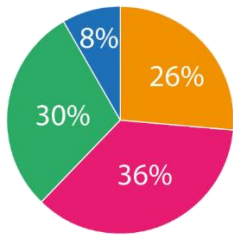
Lukukeskuksen toimisto sijaitsee kirjailijatalo Villa Kivessä osoitteessa Linnunlauluntie 7, Helsinki. Toimitilan vuokraa **Kivi-talo Säätiö**.

Talous

Lukukeskuksen yleistoiminnan tulot vuonna 2016 olivat 760 439,09 euroa ja menot 753 759,52 euroa. Tuloista 231 982 euroa (31 %) oli läpikulkurahaa, joka tuli kirjailijavierailujen tilaajilta. Niillä katettiin vierailujen palkkio- ja matkakulut. Julkaisujen menot olivat yhteensä 61 361,24 euroa. Muut kulut aiheutuivat projektikuluista, vakituisen henkilöstön palkkakuluista sekä muista yleistoiminnan kuluista.

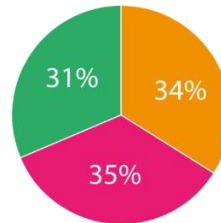
Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus 286 000 euroa muodosti 38 % Lukukeskuksen kokonaistuloista. **OKM**:ltä saatiin hankeavustuksia ja kulttuurilehtitukea. Lisäksi Lukukeskuksen toimintaa rahoittivat **Svenska kulturfonden**, WSOY:n kirjallisuussäätiö, **Suomen Kulttuurirahasto**, **Konstsamfundet**, Taiteen edistämiskeskus sekä valtioneuvoston kanslia. Tuloja saatiin myös kirjailijavierailujen palvelumaksuista, ilmoitustuottoina **Adlibrikseltä**, UPM:n *Sanat haltuun* -hankkeesta sekä jäsenjärjestöiltä jäsenmaksuina.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan tilikauden tulos on 6 6 79,57 euroa ylijäämäinen. Yhdistykselle edellisinä vuosina kerrytetty oma pääoma on yhteensä 27 619,07 euroa.

TULOT

- Hankeavustukset
- OKM yleisavustus
- Kirjailijavierailut
- Muu oma rahoitus (mm. yritys yhteistyö)

MENOT

- Ohjelmakulut
- Perushallinto ja henkilöstökulut
- Kirjailijoiden palkkiot

Tulot

Opetus- ja kulttuuriministeriö, yleisavustus	286 000 €
Muut julkiset avustukset yhteensä	79 310 €
Yksityiset säätiöt ja rahastot	76 087 €
Yritys yhteistyö	47 403 €
Kirjailijavierailut (korvaukset/matkakulut ym.)	259 050 €
Muu rahoitus (mm. ilmoitustuotot, jäsenmaksut)	10 590 €

Menot

Ohjelmakulut	255 043 €
Kirjailijoiden palkkiot	235 740 €
Perushallinto ja henkilöstökulut	260 977 €

Avustukset 2016 haetut ja myönnettyt		haettu	myönnetty
		€	€
Konstsamfundet	En författare till varje skola	11000	11000
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Toimintaan	286000	286000
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Kiiltomato.net, kulttuurilehtituki	20000	20000
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Lukufiilis, kulttuurilehtituki+ kehittämishanke	10000 3500	11000
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Vinski, kulttuurilehtituki+ kehittämishanke	10000 4000	10000
Suomen Kulttuurirahasto	Suomi 100 Suuri lukuseikkailu	50000	50000
Svenska kulturfonden	En författare till varje skola	23000	20000
Svenska kulturfonden	Lysmasken	14000	13000
Svenska kulturfonden	Läs för barnet -projekt	7000	5000
Svenska kulturfonden	Finland 100 – Läsäventyret	20000	20000
Taiteen edistämiskeskus	Lukuviikko 2016	10000	3000
Valtioneuvoston kanslia	Suomi 100 Suuri lukuseikkailu – Läsäventyr	20000	20000
WSOY:n kirjallisuussäätiö	Lue lapselle -hanke	15000	8000

Avustuksia, joita ei myönnetty, haettiin seuraavilta rahastoilta ja säätiöiltä: Alfred Kordelinin säätiö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Koneen Säätiö, Otavan Kirjasäätiö, Svenska folkskolans vänner.